

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petivrtice za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Za osvoboditev vojnih ujetnikov.

Poslanec dr. Hohnjec je pretekli teden v vojnem ministrstvu v Beogradu povprašal o jugoslovanskih vojnih ujetnikih, zlasti o tem, koliko naših vojnih ujetnikov se je že vrnilo iz Italije in koliko jih še v Italiji čaka rešitve. Zvedel je, da je v tem letu iz Italije v domovino dospelo naslednje število ujetnikov: 18. januarja 3183, 27. januarja 2015, 7. februarja 838, 13. februarja 1962, 25. februarja 2202, 3. marca 1918, zadnje dni marca 3163 mož. Na vprašanje, koliko naših ujetnikov še vedno ječi v sponah tujinstva, se je poslanec dalo zagotovilo, da bo ministrstvo takoj potem našega političnega zastopstva v Italiji skušalo zvedeti broj naših ujetnikov, ki še niso osvobojeni. Dr. Hohnjec se je tudi večkrat ustмено in pisмено obrnil na ministra zunanjih poslov dok

tor Spalajkoviča naj naša vlada zopet z vso energijo stori primerne in potrebne korake pri italijanski vladi, da vendar enkrat oprosti vse naše vojne ujetnike ter jih kakor najhitreje mogoče pošlje v domovino, po kateri tako iskreno hrepenijo. Minister Spalajkovič je obljubil, da bo takoj vse stori kar je v njegovih močeh. Obenem ga je poslanec dr. Hohnjec opozoril na naše ujetnike v Rusiji, odkoder se že dolgo časa ni vrnil nobeden naš državlján. Čehoslovaški državi se je zadnji čas posrečilo osvoboditi precejšnje število svojih državljanov iz ruskega ujetništva. Zakaj se to ne bi posrečilo naši državi s pomočjo mednarodnega Rdečega križa? Tudi v tem oziru je minister Spalajkovič obljubil svojo pomoč.

Naloge bodočega sadjarstva.

(Predaval na obč. zboru Kmet. podružnice Maribor, Jos. Priol, strokovni učitelj).

1. Izredčimo pregoste nasade in očistimo jih!

Ako pogledamo naše stare in deloma tudi nove sadonosnike, se uverimo, da so ti nasadi povprečno mnogo pregosti. Naši predniki niso pomislili, da se bo majhno drevesce razvilo nekaj v mogočno drevo in so mu odmerili pri sajenju dosti premajhen prostor. In tako imamo mi danes mesto sadonosnikov nešteto krat praveate gozdove, ki nam ne prinašajo nič od daleč onih dohodkov, nego nasadi, kjer stoji drevje v normalnih razdaljah. Obširne izkušnje so pokazale, da prinaša sadonosnik, v katerem ima drevje dovolj prostora, višje pridelke, predvsem večje množine prvovrstnega namiznega sadja nego taki pregosti nasadi.

Naša prva naloga bo toraj, da izredčimo pregoste nasade s tem, da odstranimo vsako drugo drevo in pomagamo tako ostalemu drevju do boljšega razvoja. Jablane naj stoji vsaj 8, hruške pa 8-10 metrov vsaksebi. Sorta, ki dela široko krono, rabi več prostora, nego ona z visokim, toda ozkim vrhom. Če iz enega ali drugega vzroka ne maramo odstraniti vsakega drugega drevesa, pa izkopljemo vsaj tisto drevje, ki stoji očividno pregosto, ki nikamor več ne raste, se suši v vrhu, ali je rakavo, smolikavo in bolešno.

Ko smo to delo dovršili, bomo izredčili pregoste krone drevju, ki je ostalo. V takem gostem vrhu dobe spodnje veje premalo zraka in svetlobe. Listje, ki tvori pljuča drevesa, ne more dihati in prebavljati potrebne hrane, sadje ostane drobno, krmežljivo in krastavo, veje hirajo in se konečno posuše.

Mi bomo odžagali s priročno drevesno žagico vse suhe veje, veje, ki so rakave ali se suše v vršičkih, veje, ki stoji pregosto, se križajo in drgajo, nadalje veje, ki rastejo v krone sosednjih dreves, ali vise na zemljo, ter ovirajo promet pod drevjem.

Veje odžagamo tik debela tako, da bo nastala rana kar se da majhna in bo lahko zacelila. Ne puščajmo štrcljev! Štrclji se posuše, ali pa začnejo trohneti, na debelu nastanejo vsled tega večje in manjše votline. Da se veje ne začesnejo, jih našagamo najpoprej od spodnje in nato od zgornje strani. Debele veje odrežemo prvič kak meter od debela in odžagamo šele nato preostali štrclj tik zraven debela. Vsled žaganja nastale rane obrežimo z ostrim nožem in zamažimo s toplim katranom ali karbolinejom.

Zelenim grmičem, ki rastejo po drevju, pravimo omela ali lim. Omela jemlje za svojo rast potrebno hrano iz drevesa in ga močno slabi. Kjerkoli najdemo to zajedalko, jo izrežimo s koreninami vréd, na stala rane pa zamažimo z vročim katranom. Če bi jo odrezali samo površno, bi pognala omela vnovič in rastla toliko bujnejše.

Votline na debelu in debelejših vejah ostržimo s primerno strguljo do zdravega lesa. Nato jih napolnimo s cementom ali z ilovico, kateri smo primešali katrana. V zadnjem slučaju se pribijemo čez votlino majhno deševico, da ne bo mogel dež izpirati ilovice.

Deblo in debelejšje veje osnažimo nadalje mah in lišajev, ki nudijo varno skrivališče jabolčnemu cvetoderju, zavijaču in razni drugi golazni. Ko je to delo opravljeno, nsmažimo deblo in debelejšje veje z apnenim beležem, ki napravi skorjo gladko in brani, da se ne morejo razviti mah in lišaji vnovič. Apneni belež varuje tudi deblo pred zimskim mrazom.

2. O gnojenju sadnih dreves.

Da povzdignemo naš sadni pridelek, moramo drevju redno gnojiti. Vsestranski poizkusi so pokazali, da je malo kulturnih rastlin, ki bi poplačale vsako trohlico gnoja v tako obilni meri, kakor sadno drevje.

Najboljši gnoj za gnojenje sadnega drevja je hlevski gnoj. On vsebuje vse hranilne snovi, dušik

Ljudska sodba nad demokrati.

Demokrati so stranka liberalne gospode brez ljudstva. To so z vso jasnostjo pokazale jugoslovanski in svetovni javnosti občinske volitve na Hrvaškem. Demokrati so bili tako tepeni, da so se jim kosti ne samo pokvarile, marveč docela polomile. Kot politični invalidi s polomljeni udi stojijo pred vsem svetom. Kakor vitezi na čilih konjičkih s prešerno jugoslovansko perjanico so pred letom prihiteli v Narodno predstavništvo. Zahotelo se jim je boja zoper lastne brate. Izzivali so boj, drugim so ga vsilili. Kjer bi se morala glasiti beseda bratske ljubezni in miru, so intonirali bojno pesem. Tisti, ki so bili izzivani, so ta nelepi, skupni domovini zelo škodljivi boj, morali sprejeti. V ta boj so demokrati pritegnili tudi ljudstvo. Začeli so s Hrvaške, ker so upali, da bodo na tem bojišču najprej zmagali. Toda Pribičević je na tem bojnem pozorišču doživel slično razočaranje kakor Hindenburg na francoskem bojišču. Z razbito hujše nego decimirano četo je pognan z bojnega polja.

To strahovito ljudsko sodbo so demokrati popolgoma zaslužili. Imenovali so se državotvorni edino državotvorni. Pa so tako delali in vladali, da so državo spravili v resno nevarnost. Sam dr. Smolaka, ki je po svojem mišljenju tudi demokrat liberalne baže, jim je v Narodnem predstavništvu povedal v obraz, da so državo spravili v opasnost meščanske vojne.

Karkoli so ti „državotvorniki“ storili in stvorili, je bilo državi in ljudstvu v kvar, njim samim pa v prid. Z izvoznicami so stvorili milijonarje. Niso dopustili da bi ljudstvo imelo korist in dobiček od lastnih pridelkov, ki so se izvažali. Le demokratski prijatelji so bili za to sposobni in kompetentni. Za milijonske zaslužke, ki so jih pridobili s trgovino ljudskih pridelkov, so se skazali svojim dobičkotvornikom s tem hvaležne, da so številne tisočake, ki so se med tem razrastli v milijone, oddali za demokratski novinski in volilni fond. Širokim masam so naiagali visok carinski davek, svoje prijatelje pa so oproščali od varine. Skoda, ki jo je stem pretrpela država, znaša več kakor 100 milijonov. Sedanji trgovski minister stari Ribarac je napovedal obsežna razkritja. Ko je prejšnji trgovski minister, slovenski demokrat dr. Kramer hotel braniti postopanje demokratske vlade, mu je Ribarac v zbornici odgovoril da bodo takšne reči prišle na dan, da bo nazadnje dr. Kramerju kopa ostala pusta, to pomeni po srbski prislovcici, da bo izgubil politično glavo.

Na zastavi, pod katero je demokratično-socialistična vlada krmarila državni voz, blesti kot najznamenitejši znak korupcij. Njej se je pridružila njena sestra. Omeniti hočemo samo ono veliko goljufijo, ki jo je prejšnja vlada izvršila na ljudskem premoženju z odvzetjem 20% denarne imovine ob priliki markiranja avstrijskih kron. Ker so bile državne blagajne prazne, je si vlada iz zažrege pomagala s tem, da je denar vzela tam, kjer ga je še bilo, iz žepov ljudstva. Kot razlog je navedla to, češ, da je v obtoku preveliko denarnega novca in da je torej množino

novca treba zmanjšati. Tako se je izrazil finančni minister dr. Veljkovič v Beogradu, tako je modroval liberalni Zerjav v Ljubljani. Ni pa vlada nikdar izjavila, da smatra odvzeto petino ljudskega denarnega imetka kot prisilno državno posojilo, ki ga bo obrestovala in v gotovem roku vrnila. Še le sedanja vlada, v kateri je tudi naša stranka, je storila konec temu goljufivnemu počenjanju, ko je odvzetih 20% ljudskega denarnega imetka proglašila kot državno posojilo, ki se bo obrestovalo z 1% ter se bo vrnilo ljudstvu tekom petih let.

Sploh pa je način, kako je demokratično-socialistična vlada dosedaj vršila reformo naše valute, ne samo madež za demokrati in socialiste, marveč tudi veliko breme, ki sta si ti dve stranki navajili na svojo vest, če ti ljudje sploh še imajo kaj vesti. Razmerje 1:4 med dinarjem in krono ne odgovarja dejanskim gospodarskim razmeram, marveč je to bila zahteva bankirskih krogov v Beogradu in drugod. Demokratični finančni minister dr. Veljkovič, milijonar po premoženju in sam prešinjén bankirskega mišljenja, je to bankirsko zahtevo z lahkim srcem izpolnil. Veliko večja krivda nego Veljkoviča zadeva v tem oziru demokrate iz hrvaškega in slovenskega ozemlja, kjer je v obtoku nekdanja avstrijska krona. Tem ljudem pa ni bilo do tega, da bi branili gospodarske koristi ljudstva, nje je šlo le za to, da se obdržijo na politični vladi. Zato so razmerje 1:4 ne samo sprejeli, marveč brezobzirno branili. Minister za agrarno reformo dr. Krizman, Hrvat iz Varaždina, je po hrvaških listih nastopal kot branitelj razmerja 1:4, ter menil, da bi še višje razmerje bilo upravičeno. Socialnodemokratski minister Korač, sam milijonar, je izjavil, da bi ne samo 1:4 bilo upravičeno razmerje, temveč 1:10; dostavil je; če kmet izgubi 1/10 in še več svojega imetja, to nič ne de, saj je po Koračevem mnenju kmet oduhel. In voditelj slovenskih demokratov, vekoslavni Kukovec je v posebni knjižici dokazoval, da je celo razmerje 1:10 na mestu. Če je srbski minister dr. Veljkovič imel okoli sebe takšne slovenske in hrvaške demokratične ministre in poslance, ni čuda, da je razmerje 1:4 bilo ne samo sprejeto od prejšnje vlade, marveč tudi ovekovučeno na novih dinarsko-kronskih bankovcih. Kakšen udarec so s tem demokrati in socialisti prizadeli ljudskemu premoženju v območju kronske valute, bo še le pokazala prihodnost.

Takšne grehe je demokratska vlada zagrešila na našem ljudstvu, njegovem gospodarstvu in premoženju. Ljudstvo to dobro ve in zato se s studom in ogorenjem obrača zoper to stranko. Na Hrvaškem je zadnji čas pri občinskih volitvah ljudstvo izreklo smrtno obsodbo nad to stranko. Isto smrtno obsodbo bo tudi slovensko ljudstvo pri bodočih volitvah z gromkim glasom, izgovorilo nad demokrati in vsemi njihovimi prikritimi in neprikritimi priveski: neznačajnimi samostojneži. Kar je liberalno, nima ne vesti ne srca za ljudstvo, in zato mora zginiti s površja slovenske zemlje.